

Мелько Марія

Студентка ФТІ, група ФІ-61.

Світанок над Києвом

Ось він – перший ковток свіжого повітря за довгий час напруженої праці. 19 годин він просидів у офісі і навіть не помітив, як закінчився робочий день. Тільки коли прибиральниця вимкнула світло, чоловік зрозумів, що час збиратися. Але усвідомивши, що вдома на нього чекають лише тиша та самотність, вийти з кабінету він зміг тільки через дві години.

В одній руці він тримав телефон, у іншій - пляшку. Важкий портфель, що висів у нього через плече, боляче стягував шкіру навіть крізь сорочку та піджак. Після декількох п'яних ковтків вечірньої свіжості та ігристого напою чоловік відчув, що і тепер поспішати йому нема куди. Він просто крокував тротуаром, вслухаючись у дзвінкий стукіт свого нового взуття. У цих стараннях забути він і не помітив, як вийшов до берега Дніпра. Вздовж спокою води тягнувся довгий шлейф зеленої алеї з білими каштанами та затишними лавками. І лише поодинокі ліхтарі всіма силами намагалися витягнути це місто з темряви. Але для нього це все було жалюгідною спробою приховати тяжку реальність. Чоловік вже давно перестав розуміти силу мистецтва та музики. Рослини стали для нього лише приладом для вироблення чистого повітря, та й вони, на його думку, вже втомилися.

Сівши на одну з лавок, він нарешті подивився на годинник. Циферблат, основною функцією якого було справляти враження, урочисто повідомляв, що у місті Києві дві години шість хвилин. Присвиснувши, чоловік зробив ще декілька ковтків та різкими рухами розв'язав сіру краватку в синій та зелений горошок, яка вже встигла йому остогиднути. Його партнер запевняв, що така краватка - важливий атрибут в гардеробі солідного чоловіка, і що вона чудово пасує до його карих очей. Що солідного у різнокольорових цятках, 35-ти річному бізнесмену було категорично не зрозуміло. Але це був ще один вимушений компроміс. Напевно, все його життя було великим компромісом. Коли батько покинув його з матір'ю та крихітною сестрою, йому довелося стати головним чоловіком у сім'ї. Суперечливий компроміс, якщо взяти до уваги, що хлопцю було всього на всього вісім років. Далі доля дарувала сюрприз за сюрпризом. Через декілька років у матері встановили страшний діагноз – лейкемія. Ще через півроку невпинної боротьби мама померла. Йому було дванадцять, сестрі – п'ять. Батько повністю відмовився від прав на своїх дітей. Таким чином, малеча потрапила до своєї тітки - сестри-близнючки матері. Та ще іронія долі: після люблячої матері, тітка здавалася злим клоном. Маленька Іринка дуже її боялася, тому старшому брату довелося стати захисником останньої близької йому людини.

Страхнувши з себе ці спогади, чоловік прийнявся далі розглядати будинки. Старий фасад, що височів по праву руку від місця зупинки втомленого пілігрима, вражав своєю міццю. Перехожі завжди мимоволі

здивлялися на цей будинок, а екскурсоводи полюбляли зупинятися перед цим творінням Радянського Союзу. Але бізнесмен з пляшкою в руках бачив лише пошарпану споруду, якій вже давно час звільнити місце для нових будівель. Але за своєю згрубілістю він все одно відчував щось схоже на захоплення. Він замислився про сім'ї, які жили, живуть і будуть жити в цих квартирах, визирати з цих вікон, гратися на цих дитячих майданчиках. Скільки людей навколо, що закохуються, здійснюють свої мрії, повертаються кожен вечір до своїх дітей, а він переймається лише через неминучий тендер. Він чітко відчував, що його життя збідніло, щойно він пустився у погоню за якимись незрозумілими цілями. Але він вже не міг інакше. Ніби за інерцією, він рухався далі, хоча понад усе прагнув зупинитися.

Поринувши у свої думки, чоловік навіть не помітив, як поряд з ним сіла маленька дівчинка. Вона рухалася повільно та тихо. Дівчина сиділа на краєчку лавки, але так упевнено, що здавалося, її не зсує навіть цунамі. Рівна спина, високо піднята голова, тендітно покладені на коліна маленькі ручки. Вона дивилася у далечінь, ніби поряд не було ні душі. Її світлі кучері спускалися аж до пояса, ніби гірський водоспад. Декілька локонів були заплетені у коси та призібрані на маківці. У пасма були вплетені гілочки калини, що виглядали щойно зірваними з куща. На тому березі, тієї ночі ягідки калини здавалися червоними крапельками крові на білосніжній голівоньці незнайомки. Коли вона заговорила, її голос заповнив все навколо них маленькими дзвіночками, а йому вона здалася янголом, що спустився на землю:

- Яке чудове, але в той самий час дивне це місто. Інколи мені здається, що ця ріка поділила на дві частини не лише Київ, а й людей, що у ньому живуть. Я, мабуть, ніколи не звикну, що це місто настільки різнобарвне та контрастне, що може поєднати дивовижні старовинні будівлі, багатоповерхівки та бізнес-центри. Іноді, прогулюючись Києвом, я ніби подорожую на протилежні кінці світу. Сподіваюся, це відчуття ніколи мене не покине.

Бізнесмен невпевнено покосився на пляшку, а потім на дівчинку. Він відчув якусь магію, але відразу відмахнувшись, повернув собі впевненість.

Ти хто і що ти тут так пізно робиш?

Але вона вперто продовжувала його не помічати:

- Чомусь мені здається, що в цьому місті народжуються дивні люди. А, може, їм і пощастило. Вони, як і це місто, часто вибирають поміж двох варіантів. Цікаво, наскільки шкідливим може бути право вибору для людини?

Чоловіку вже не на жарт стало лячно. Дівчина все більше і більше здавалася йому лише привидам, і він намагався відігнати від себе це припущення.

- Хоча іноді люди роблять такі речі, що краще було б їх зовсім позбавити права вибору. А буває, для деяких зробити вибір настільки важко, вони бояться помилитися і назавжди зруйнувати своє життя, що їх головним бажанням стає свобода від вибору.

Мабуть, відчувши, що зачепила свого сусіда за живе, дівчина ніби вперше помітила, що поряд з нею є хтось ще. Вона опустила голову і взяла до рук щось блискуче. Чоловік раніше не помітив цієї дрібнички і подумав, що це маленький кулон. Щойно він нахилився до неї, аби роздивитися прикрасу, дівчинка відсохнула і витягнула спину, так сильно, що здавалося ось-ось лусне, немов струна. Але незнайомка швидко прийшла до тями, трохи зсутулилась, ніби корила себе за безтактність, і знову підняла обличчя до обр'ю. Лише пальці, що так меланхолійно перебирали маленьку прикрасу на шиї, нагадували про невеличку втрату контролю. Вона мовчки спостерігала за містом, яким щойно так захоплювалася. У той момент, вона могла здатися героїнею якогось роману чи образом, що зійшов з полотна художника. Через багато років саме такою бізнесмен буде згадувати цю загадку дівчину зі світлим волоссям.

- Дівчинко, вже дуже пізно, тобі час додому.

Вперше за весь час незнайомка повернулася обличчям до чоловіка. Він побачив її темно-сині очі, світлу шкіру і невеличкий розсип ластовиння. Вона дивалася прямо йому у вічі з такою зацікавленістю і байдужістю водночас, що першим не витримав і відвів погляд саме він. Дівчинка здалася йому такою знайомою та близькою, що він із захопленням продовжував непомітно розглядати її обличчя.

Я вже вдома.

Йому не стало сил відповісти. Він намагався згадати, де бачив її раніше. Посилившись, холодний вітер ніби нагадував, що надворі всього-навсього весна. До літа, здавалося, вже близько, але саме вночі ставало зрозуміло, що земля ще не встигла прогрітися і всіма силами намагається нагадати про це непроханим гостям. Відчувши, як її сусід здригнувся від прохолоди, дівчинка озирнулася, ніби в пошуках джерела цих змін. Здавалося, що їй зовсім не холодно, хоча на ній була лише сукня і маленькі черевички. На якийсь момент чоловіку видалося, що незнайомка розмовляє з вітром. Наче почувши його думки, дівчина схаменулася і подивилася на свого нового знайомого. Вона повільно встала і пішла до старого району. Через декілька метрів вона зупинилася і повернула голову:

Ти йдеш?

Він різко піднявся, невпевнено поклав пляшку до портфеля, телефон в карман і побіг навздогін за дівчинкою. Не знаю, що змусило прагматичного, серйозного чоловіка, «акулу бізнеса» і взагалі просто людину зі здоровим глуздом встати в ту ніч з лавки і попрямувати за маленькою незнайомкою. Можливо, її впевненість і спокій або його невпевненість у своєму житті, а, можливо, те, що на вигляд їй було стільки ж років, скільки було його сестрі, коли він бачив її востаннє.

Бачив востаннє... Для нього це, здавалося, було так давно. Він вважав, що все почалося, коли вони з Іринкою переїхали до родичів. Його тітку звали Олеся. Вона не могла мати дітей, через що її покинув чоловік. Хоч у чомусь, окрім зовнішності, сестри були схожі - самотні і знедолені. Якщо для когось поява двох дітей стала би другим шансом, то для Олесі це була кара божа.

Вона зненавиділа всіх дітей, а особливо -нащадків своєї померлої сестри. Ці роки для хлопця запам'яталися, як страшний сон, темрява, з якої він ніяк не міг вибратися. Проблеми вдома підштовхнули його до активної діяльності в школі. Він став відмінником, а згодом - і золотим медалістом, якого намагалися отримати всі столичні вузи. Щойно юнак отримав шанс втекти від рідні, він ним скористався, забувши навіть про рідну сестру. У вісімнадцять років хлопець зібрав речі і пішов, не обертаючись. Цього він не міг пробачити собі досі.

Виринувши зі своїх спогадів чоловік побачив, що дівчинка веде його по досі незнайомих йому вулицях і провулках. Хоч він і провів все своє дитинство і юність у Києві, проте мало що знав про це місто. Для нього воно було в'язницею, каторгою, місцем, де він лишився без батька, матері, а згодом і сестри. Роздивившись навкруги, він бачив лише високі дерева, кущі та квіти. За рослинами ледь виднілися старі, часом закинуті будівлі, а за ними височіли кремезні, скляні гіганти, немов нашарування епох, часів і звичаїв.

Гей, зачекай! Як тебе звати?

Дівчинка не звертала уваги. Біла льнянасукня обромляла дівча і здавалося, лише вона може встигнути за господинею. Чоловік помітив, що на рукавах і споді сукні видніється ніжна червона вишивка. Ніби знята з ляльки у історичному музеї, вона виглядала навпрочут органічно з Києвом.

Зачекай мене, будь ласка!

Знову тиша. Лише шурхіт його черевиків та далекий гомін центру міста.

Ну добре. Мене звати Олександр. Можна просто Саша.

Проводарка лише ледь помітно хитнула головою і продовжувала щось роздивлятися. Коли Саші таки вдалося підбігти, він побачив, що у неї на шії висить зовсім не кулон, а невеличкий компас. На вигляд він був досить старим. На срібному корпусі була намальована гілочка калини у петріківську стилі.

Нащо тобі компас?

Не підіймаючи очей, дівчинка відповіла:

Аби завжди знаходити те, що шукаєш.

Чоловік навіть не сподівався на відповідь, але йому стало дуже цікаво:

А що ж ти шукаєш?

Дівчинка підняла на нього очі і сказала:

Я шукаю те, що і всі і допомагаю всім це шукати.

Я нічого не зрозумів.

Незнайомка лише потисла плечима і пішла далі.

Скажи хоч, куди ти мене ведеш?

Дівчинка лише крутила компас, роздивляючись все навкруги.

Все! Або ти зараз скажеш, куди ми йдемо, або, або...

Дівча повернулося і здивовано подивилося на дорослого чоловіка.

Вперше за цю ніч вона посміхнулася його незграбності. Декілька секунд її блакитні очі, сміючись, дивилися на нього, а потім маленька Білосніжка дзвінко розсміялася. Олександр не на жарт здивувався. Її сміх був таким

захоплюючим і чарівним, що він не витримав і засміявся сам. Отак стояли і сміялися посеред вулиці, в самому серці Києва загублений чоловік і дівчинка, що допомагає всім шукати те, що всі хочуть знайти.

- Добре, я розповім тобі, історію цього компаса.

Не чекаючи згоди, дівчинка сіла на тротуар. Обережно тримаючи в руках свій скарб, вона розпочала історію:

- Мені відома його історія лише починаючи з 1943 року, коли німці покинули Київ. У той час, як навколо продовжувалась війна, кияни вчилися жити у своєму стражденному місті.

Саша, намагаючись не відволікти незнайомку, обережно сів коло неї. Вона, не відволікаючись, продовжувала ніжно роздивлятися предмет своєї меланхолії.

- У той час моїй бабусі виповнилося 14 років. Батьки загинули на війні. Тато був офіцером, мама – медсестрою. Єдине, що втішало дівчинку, було те, що вони загинули разом, в один день. Батьки знаходилися в одній частині. В кінці 42-го вони потрапили під обстріл.

З грудей дівчини вирвалося глибоке зітхання, відчувався її сильний біль. Вона знову напружено вирівняла спину.

- У той час, як мати й батько були на фронті, моя бабуся жила зі своєю старшою сестрою і її сином. Чоловік сестри теж знаходився в епіцентрі війни. У 1945 він повернувся за півроку до перемоги без ноги. Але тоді у 43-му вони виживали, як могли. Сестра працювала вчителькою в школі і, аби прогодувати сім'ю, часто брала додаткову роботу. Марія Іванівна ненавиділа, коли учні називали її Мар'я Іванівна.

Дівчинка всміхнулася цій деталі.

- Поки сестра працювала, бабуня сиділа з племінником, а вночі, коли всі засинали, йшла працювати.

Мабуть, дівчинка уявила подив на обличчі свого співрозмовника і з посмішкою пояснила:

- Вона шукала загублені речі. Після окупації багато, що зникло, починаючи від прикрас і закінчуючи цілими пам'ятниками. Багато людей намагалися знайти втрачені і дорогі, переважно їхній пам'яті, речі. Цим вона і займалася. Іноді її просили дізнатися долю певних людей. Часто новини були невтішні: загинув на фронті, розстріляний у Бабиному Яру, вбитий при спробі вкрати шмат хліба. Але їй потрібна була робота, аби допомогти сестрі. Спочатку бабуся працювала вночі, щоб вдень сидіти з дитиною і, звісно, щоб сестра не дізналася. Але важко не помітити, що у твоєму гаманці періодично з'являються декілька копійок. А в такі голодні часи потреба в грошах була розвиненою навіть у п'ятирічних. Сестра, звичайно, все зрозуміла, але не питала, звідки вони беруться. Може, вона боялася почути, що її сестра стала крадійкою чи ще щось страшніше.

Дівчинка зітхнула і випустила компас з рук. Він, немов маятник, загойдався на її шиї. Тепер дівча просто дивилася перед собою, ніби справді перенеслася у воєнні роки і зараз сиділа на зруйнованій бруківці Києва 43-го року.

- А може просто була вдячна і поважала бажання сестри не розповідати про джерело її заробітку.

Тепер вона уважно розглядала свої руки.

- Потім з'ясувалося, що нічна робота не така вже й безпечна. Вночі ніхто не звертав увагу на худорляве дівчисько у великому на неї одязі, їй було легше шукати, не прикидаючись кимось іншим. Вона просто була ще одною тінню у ночі. Але, на жаль, не обійшлося і без проблем. Погодсься, важко орієнтуватися у місті, коли навколо сама темінь і навіть жодного ліхтаря на вулиці. Ось їй і знадобилося знайти щось і для себе. Спочатку вона сподівалася на якусь карту партизанів зі всіма маленькими вуличками і провулками. Бабуся зізнавалася, що плекала надію знайти легендарну карту Києва з потаємними шляхами та тунелями.

Олександр, затамувавши подих, слухав кожне слово.

- Під час пошуків вона знайшла лише один пристойний ліхтар і туристичну, довоєнну карту Києва. Але коли вона вже втратила надію, їй під руки потрапив саме цей компас. Бабуся розповідала, що він її просто зачарував. Вона привела його до ладу, почистила і він виглядав як новенький. Також вона розповідала, що за однією версією цей компас належав німецькому військовому. За іншою, його виготовив єврей, якого, на жаль, теж розстріляли у Бабиному Яру. Його магазин спустошили німці і зробили з нього базу, яку 24 вересня 1941 року підірвали підпільники. Щодо компасу, то з того часу моя бабуня завжди брала його із собою на роботу. Він допомагав шукати те, що шукали всі – спокій.

Дівчинка замовкла і знову почала хитати бабусин трофей. Після довгої паузи Саша нарешті наважився спитати:

А звідки на ньому з'явився розпис? Чи він був одразу?

Було видно, що дівчинці сподобалося питання, вона посміхнулася і подивилася в очі свого співрозмовника:

Його розмалювала моя мама.

Більше чоловік нічого не питав, а дівчинка нічого не розповідала. Вони просто дивилися перед собою і кожен поринув у свої думки. Навколо них були лиш зірки та сон. Дівчатко заворожено дивилося на місто, що так солодко спало. Їй здавалося, що вона єдина ходить поміж снів та видінь інших людей. Для Олександра це все були лише слова, але він не міг не піддатися емоціям у цьому місці. Та на відміну від своєї незнайомки, він відчував лише самотність.

Чудове це місто, чи не так?

Саша аж підстрибнув. На якийсь момент йому здалося, що він знову сам на сам зі всім світом. Тоді він дійсно відчув полегшення, що поряд з ним сиділа маленька людина.

Не знаю. Мабуть, не чудове.

Чому ти так ненавидиш його?

Чоловік зітхнув:

Не те що ненавиджу, просто не розумію.

Чого ти не розумієш?

Чому я залишився у ньому таким самотнім.

Але в чому вина міста?

Дівчинка повільно перевела погляд з компаса на бізнесмена і назад.
Чоловік промовчав.

- У цьому проблема людей. Їм потрібно когось звинуватити. Іншу людину, націю, місто. Ти обрав для себе найменш агресивний варіант. Ти звинуватив невинного, який навіть не може протистояти тобі. А ти можеш уявити, скільки це місто пережило? Скільки Київ вистояв війн? І я кажу не тільки про історичні дати. Я кажу про конфлікти, суперечки, які розгорталися на його вулицях. Він потерпає від люті власних мешканців. Це як хвороба. Смерть із середини.

Олександр здивовано подивився на юну ораторку.

Чому люди так мало люблять?

Чоловік зрозумів, що це питання не було риторичним і потребує відповіді. Провівши рукою по волоссю, він опустив погляд на тротуар.

- Бо вони бояться. Завжди всьому виною страх. Страх втратити дорогу людину. Тому простіше не мати таких зовсім.

І знову ми говоримо про винних.

Так, бо вони є завжди.

Можливо, і є. Але, на жаль, людство занадто зосередилось на їх пошуках.

Так бізнесмен про це ще не думав. Дівчинка неочікуванно доторкнулася до його руки.

- Подивись навкруги. Хіба це місто можливо не любити? Київ – місто контрастів. У ньому кожен може знайти свій куточок, своє місце.

Вона засміялася.

- Хіба може бути щось прекрасніше?!

- Напевно, ні.

Дівчинка зрозуміла, що це було щиро. Гордість переповнила її. Нарешті вдалося похитнути самовпевненість хлопця. Її лице осяяло світла посмішка. Вона декілька секунд мовчки дивилася на свого сусіда. Потім різко встала і розправила сукню.

Нам час йти далі.

Куди?

Володарка компаса загадково посміхнулася і потягла чоловіка за руку.

Скоро побачиш. Довірся мені.

В одній руці вона тримала спадок бабусі, у іншій - руку свого супутника. Саша вже не ставив питань. Він просто йшов туди, куди його вела маленька красуня.

Вони майже не розмовляли. Дівчина з головою поринула у свій компас, а Саша блукав у своїх думках. До місця призначення вони прийшли лише на світанку. По дорозі зупинилися лише раз. Дівча впевнено стало коло квіткової крамнички, яка, на диво, працювала цілодобово. Декілька хвилин вони мовчки розглядали вітрину. Дівчинка обережно стиснула руку задумливого хлопця.

Треба обрати букет.

Нащо?

Незнайомка замотала головою:

Не питай. Все потім. Просто купи букет, який сподобається найбільше.

Через деякий час Олександр вийшов з крамниці з казковим букетом соняшників та листям калини.

Мені здалося, що сьогодні буде доречним такий ансамбль.

Дівчинка бадьоро кивнула:

Те, що треба.

Взявшись за руки, вони повільно пішли далі. На пошуки того, що шукають всі.

Після цієї зупинки дівчинка відвела погляд від компаса лише коло будинку у приватному секторі.

Ми на місці.

Одноповерховий будинок виглядав досить старим. Але, якщо придивитися, крізь листя високих дерев, виглядав казковий сад з тюльпанами та трояндами. Низький, ретельно пофарбований паркан, кам'яна стежка, що змійкою вела прямо до ганку та різнокольорова поштова скринька з великим сонцем посередині. Ця картина була такою казковою, що мимоволі хотілося міцно замружити очі, аби потім відкрити і впевнитись, що це не сон. Чомусь ці маленькі деталі здавалися Саші до болю знайомими.

Хто тут живе?

Дівчинка повільно закрила компас, зітхнула і ніжно посміхнулася.

Пам'ятаєш, я казала, що моя бабуся допомагала шукати спокій?

Чоловік безшумно кивнув.

- Так от, моя мама успадкувала компас у свій час, потім все успадкувала я.

Дівчинка ніжно взяла обидві руки ошелешеного хлопця.

Сьогодні ми відшукаємо твій спокій.

Тобто?

Зараз ми дізнаємося.

Незнайомці було важко зазирнути йому в очі: вона була нижча за нього на дві, а то й на три голови, тому вона притягнула хлопця до себе, аби він порівнявся з нею зростом. Чоловік слухняно сів навпочіпки.

- Головне, отримавши другий шанс, не повтори своїх помилок. Втратити можна все, а от віднайти та повернути дуже важко.

Сонце вже освітило вулицю. Дівчинка почала нервувати. Навколо життя почало прокидатися. Чоловік помітив, що тепер її очі стали світло блакитними, немов безхмарне небо.

- Пам'ятай, про що я тобі казала. Ніколи, чуєш, ніколи більше не шукай винних у власному горі. Полюби своє життя, полюби своє місто, адже лише ти створюєш свою реальність.

Дівчинка востаннє посміхнулася і поцілувала чоловіка у щічку.

А тепер давай познайомимося з твоїм спокоєм.

Коли чоловік піднявся, незнайомка обережно повернула його обличчям до будинку.

Йди і не озирайся.

Він здивовано кинув погляд на свою супутницю. Вона ховалася у тіні могутнього дерева. Коли повернув голову назад до будинку, у вікні він побачив молоду жінку. Йому знадобилися лічені секунди, аби впізнати її. Саша поспіхом заправив сорочку, зачесав волосся і поправив піджак. Зняв портфель і поставив його коло хвіртки. Міцно вчепився в букет і поспішив до дверей. Подзвонивши у двері, він обернувся, аби обізватися до своєї незнайомки, але її вже ніде не було. Просто зникла.

Навіть не попрощалася.

І в цей самий момент двері відчинились. Перед ним стояла гарна жінка. Світле волосся було зібрано у високий хвіст, а блакитні очі з подивом дивилися на раннього гостя. Саша не міг відірвати погляду від рідного обличчя. В той момент все стало на свої місця. Він зрозумів, чому незнайомка та цей будинок вже були йому знайомими. Дівчинка була неймовірно схожа на цю молоду жінку, тільки на 17 років молодша. А будинок був їх спільною мрією. Маленька фантазія двох самотніх дітей.

Доброго ранку, Іринко.

Ось-ось має наступити ранок. Залишилося лише декілька хвилин до сходу сонця. Перші будильники мали от-от розбудити ранніх пташок. Скоро прокинеться все місто. А поки Київ насолоджувався останніми моментами спокою. Навіть Дніпро не порушував тиші. Здавалося, що сплять усі дерева та квіти. Все живе чекало часу пробудження. Тільки їй не судилося сьогодні побачити сонце. Знову. Дівчинка сиділа на лавці коло берега. Її погляд був спрямований до обр'ю, який через дві хвилини мав освітитися червоним сяйвом. Стільки років вона допомагала шукати спокій, а сама понад усе мріяла побачити сонце. Червоне, жовте, рожеве. Сонце, яке є невід'ємною частиною повсякденного життя усіх людей, окрім неї. Їй до болю у серці хотілося побачити хоч промінчик. Відчути тепло на шкірі, прижмуритись від яскравого світла. Але ні. Зітхнувши, вона повернула голову до Києва. Величне місто. Місто, яке вона любила і яким вона пишалася. Компас, що висів на її шиї, дотулявся до її тіла. Навіть крізь сукню вона відчувала його холод. Два її безцінні скарби. Один з них подарував їй іншого. Дівчинці понад усе хотілося вірити, що саме Київ допоміг голодного 43-го року віднайти її реліквії. На жаль, вона мала попрощатися з містом. Ще раз. Невідомо, коли вона знову зможе повернутися. Коли знову їй і компасу випаде нагода випробувати свої сили у пошуках. Але скаржитися не мало сенсу. Вчора вночі вона допомогла сестрі і брату знайти одне одного. Звісно, їм не одразу вистачить сил усе забути. Надто багато образ. Але, що може бути важливішим за сім'ю, за прощення, за спокій? Дівчинку не полишала надія, що вони зможуть пробачити не лише їх спільні образи, а й пробачити усім іншим: своєму батьку, який їх покинув та тітці, яка відіграла чималу

роль у їх розлученні. Багато питань ще не знайшли відповідей. Але перший крок зроблений. І в цьому їм допомогла володарка компаса. До сходу сонця залишилося від сили півхвилини. Дівчинка повільно встала, розправила сукню і повільно пішла у гущу будинків.

- Бувай, Києве. Шкода, що нам знову доводиться розлучатися. Пообіцяй, що не будеш ображатися на людей. Вони всі твої діти, які одного разу зрозуміють, яке ти прекрасне місто. Не забувай мене, а я не забуду тебе. Я допоможу усім, хто зневірився у твоїй силі. Обіцяю. Перекажуй вітання ранку і сонцю.

Маленька дівчинка зі світлим волоссям розтанула у темряві, несучи світло іншим, не отримавши шансу побачити сонце.